

DINARA
BACK TO LIFE

**Izvešće o provedenom ispitivanju stavova i znanja javnosti o
bioraznolikosti Dinare, percepciji stočarstva i pčelarstva,
održivom razvoju i vidljivosti projekta u 2020. godini**

U sklopu projekta Dinarica back to LIFE (aktivnost A.3.1)

Srpanj, 2020.

1. UVOD.....	3
2. METODE.....	3
3. UZORAK I PODRUČJE ISTRAŽIVANJA.....	3
4. UPITNIK.....	4
5. REZULTATI.....	15
6. ZAKLJUČAK.....	40
7. POPIS TABLICA.....	42

Isključivu odgovornost za sadržaj ovog izvješća snose njezini autori. Izvješće ne odražava nužno stav Europske unije ili ijedne spomenute organizacije osim ako je to izričito naglašeno. Ni Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća (EASME) ni Europska Komisija ne mogu se smatrati odgovornima za bilo koje korištenje koje se može povezati sa sadržajem i informacijama koje se ovdje nalaze.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost LAG-a "Cetinska krajina" i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Autor izvješća: Sven Ratković. LAG "Cetinska krajina"

1. UVOD

U sklopu projekta "Management planning and restoration of Dinara dry grasslands to save biodiversity and support sustainable development" (Dinara back to LIFE, referenca LIFE18 NAT/HR/000847) tijekom lipnja i srpnja 2020. provedeno je ispitivanje mišljenja i znanja javnosti o temama bioraznolikosti Dinare, percepciji stočarstva i pčelarstva, održivog razvoja i prihvaćenosti projekta.

Uspješno primjenjivanje mjera obnove i upravljanja travnjacima zahtjeva detaljno razumijevanje društvene prihvaćenosti, vrijednosti i stavova javnosti. Istraživanje stavova javnosti alat je za analizu početnog stanja, koja će pružiti kvantitativne i kvalitativne informacije o stavovima i mišljenjima ispitanika o okolišnim pitanjima vezanima uz projekt. Informacije o početnom stanju omogućiti će projektnom timu praćenje uspjeha u podizanju svijesti o projektu i prihvaćenosti provedenih projektnih aktivnosti.

Istraživanje je osmišljeno na način da se može ponoviti. Konačni cilj aktivnosti je pratiti pomak u javnom prihvaćanju od početka do kraja projekta te procijeniti da li je i u kojoj mjeri projekt doprinio promjeni u stavovima i kvaliteti života lokalnog stanovništva.

2. METODE

Metoda koja se koristila u ispitivanju je metoda anketiranja. Instrument za provedbu anketiranja bio je upitnik koji je za potrebe projekta izrađen od strane projektnog tima. Upitnik je izrađen kako bi omogućio usporedbu podataka na temelju različitih društvenih i prostornih specifičnosti kao što su pripadnost jedinicama lokalne samouprave, spol, dobna skupina, stručna sprema i sl. Metoda prikupljanja podataka bila je terensko anketiranje nasumično odabranih kućanstava.

3. UZORAK I PODRUČJE ISTRAŽIVANJA

Ciljna populacija istraživanja bili su punoljetni građani Republike Hrvatske koji žive na području osam jedinica lokalne samouprave (u nastavku teksta JLS) koje su dio projektnog

područja. To su gradovi Sinj, Knin, Vrlika i Trilj, te općine Hrvace, Otok, Kijevo i Civljane. Korišten je probabilistički uzorak (jednaka šansa za odabir svakog punoljetnog stanovnika)

prema udjelu pojedine JLS u ukupnom broju kućanstava na istraživanom području (Tablica 1).

Broj ispitanika u pojedinoj JLS određen je udjelom te JLS u ukupnom broju kućanstava projektnog područja. S obzirom da pojedine JLS imaju iznimno nizak udio u ukupnom broju kućanstava, broj ispitanika u njima je povećan zbog minimalne reprezentativnosti uzorka. Razdoblje provedbe anketiranja je od 15. lipnja do 10. srpnja 2020.g. Terensko anketiranje odrađeno je od strane zaposlenika LAG-a i unajmljenog vanjskog ispitivača. Odabir ulica u gradu/općini bio je određen pomoću nasumičnog generatora početnog slova ulica, unutar kojih se istom metodom birao početni kućni broj (1-10) te dalje koristio interval +6 (svaki treći kućni broj s iste strane ulice). U slučaju većih stambenih objekata koristio se jednak interval unutar samog objekta, počevši od prvog lijevog stana u prizemlju. Ispitanici koji su iz nekog razloga odbili sudjelovati u anketi, preskočeni su uz daljnje poštivanje intervala.

Tablica 1 Uzorak broja ispitanika prema zastupljenosti broja kućanstava pojedine JLS u ukupnom broju kućanstava projektnog područja

JLS	broj isp.	kućanstva	udio k.	
SINJ	145	7607	39%	undersampling ¹
TRILJ	50	2703	14%	undersampling
VRLIKA	20	783	4%	
HRVACE	25	1176	6%	
OTOK	30	1593	8%	
KNIN	100	5375	27%	undersampling
CIVLJANE	15	128	1%	oversampling ²
KIJEVO	15	201	1%	oversampling
Ukupno	400	19566	100%	

Izvor: DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.

undersampling¹: Ciljani odabir manjeg broja ispitanika u dovoljno zastupljenim uzorcima

oversampling²: Ciljani odabir većeg broja ispitanika u svrhu bolje reprezentativnosti uzorka

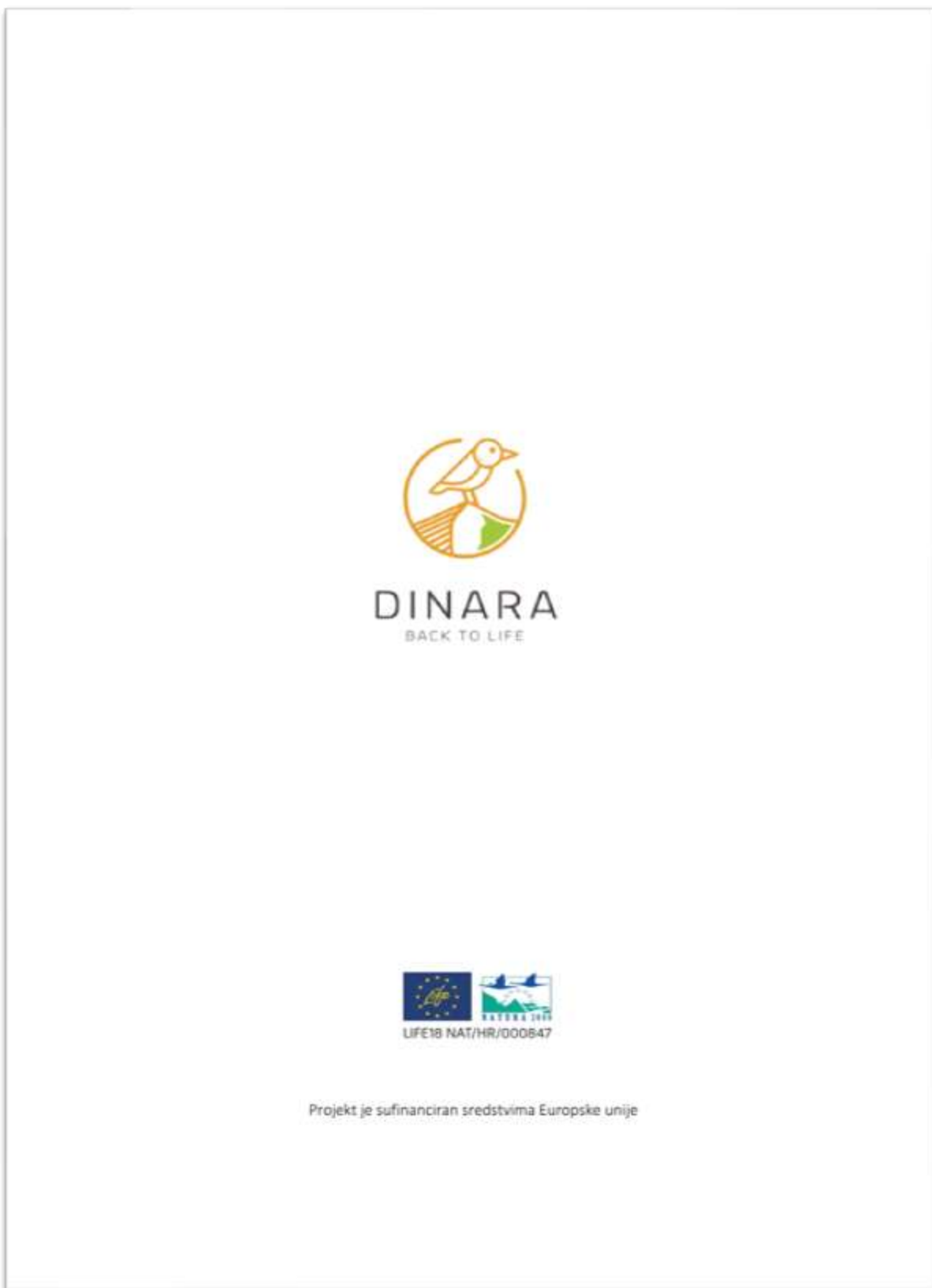
4. UPITNIK

Cilj istraživanja bio je ispitivanje društvenog prihvaćanja projektnih aktivnosti, vrijednosti i stavova javnosti o temama zaštite prirode i bioraznolikosti, održivom razvoju i percepciji tradicionalnih zanimanja poput stočarstva i pčelarstva.

U svrhu ispitivanja projektni tim sastavio je upitnik za ciljnu skupinu općeg lokalnog stanovništva projektnog područja i za sve uključene jedinice lokalne samouprave.

Upitnik se sastojao od 72 pitanja, raspoređenih unutar nekoliko tematskih cjelina. Prvi dio upitnika sadržavao je 46 pitanja koja se odnose na stavove o potencijalima Dinare, bioraznolikost njenog područja i utjecaj različitih faktora na istu, načine informiranja o temama zaštite prirode te povjerenje u institucije i udruge. Slijede ih 6 pitanja o percepciji stočarstva i pčelarstva kao zanimanja, 3 pitanja o metodama obnove travnjaka, 9 pitanja o lokalnoj ponudi proizvoda i potrošačkim navikama, 6 pitanja o vidljivosti i podršci projekta te 7 pitanja namijenjenih sakupljanju osnovnih socio-demografskih podataka o ispitanicima.

Primjer korištenog upitnika:

UPITNIK O RAZINI ZNANJA I STAVOVIMA NA TEME BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI, ODRŽIVOG RAZVOJA, STOČARSTVA I PROJEKTA "DINARA BACK TO LIFE"

Poštovani,

Ovim upitnikom LAG "Cetinska krajina" nastoji **prikupiti podatke u sklopu provedbe projekta DINARA BACK TO LIFE - LIFE18 NAT/HR/000847 „Management planning and restoration of Dinara dry grasslands to save biodiversity and support sustainable development“**.

Projekt se bavi multidisciplinarnim pristupom obnavljanju značajnih prirodnih vrijednosti na području Dinare uz poticanje održivog gospodarenja. Nositelj projekta je Udruga BIOM, a partneri su LAG "Cetinska krajina, Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet i Hrvatske šume d.o.o. Projekt se financira iz programa LIFE, koji je instrument Europske unije namijenjen financiranju aktivnosti na području zaštite okoliša, prirode i klime.

Više o projektu moguće je pronaći na web stranici <http://www.dinarabacktolife.eu/>

Istraživanjem se žele mjeriti (1) povećanje razine poznavanja bioraznolikosti, usluga ekosustava i održivog razvoja Dinare, primarnih djelatnosti i projekta "Dinara back to LIFE" te (2) stavovi lokalnog stanovništva na navedene teme. Prva anketa provodi se na početku provođenja aktivnosti projekta „Dinara back to LIFE“.

Anketa je anonimna, a podatci dobiveni u ovom istraživanju bit će povjerljivi i primjereno zaštićeni. Ispunjavanje upitnika traje oko 15 minuta. Molim Vas da na pitanja odgovarate iskreno, jer se jedino tako može osigurati uspješnost, objektivnost i znanstveni karakter istraživanja.

Ukoliko imate bilo kakvih pitanja u vezi ovog istraživanja ili želite dodatne informacije, možete kontaktirati broj telefona 021/274 946 ili e-mail: dinarabacktolife@gmail.com

Zahvaljujemo Vam na spremnosti da sudjelujete u istraživanju i obvezujemo se javno Vas obavijestiti o rezultatima.

S poštovanjem,

Tomislav Hudina

Udruga Biom

Voditelj projekta "Dinara back to LIFE"

e-mail: tomislav.hudina@biom.hr

UPUTA Sljedeća pitanja odnose se na Vaše sociodemografske podatke. Molimo Vas zaokružite odgovarajući odgovor.

1. Kojeg ste spola?

muško   žensko

2. Kojoj dobnoj skupini pripadate?

- a) 18-29
- b) 30-39
- c) 40-49
- d) 50-59
- e) 60-69
- f) 70-79
- g) Iznad 80 godina

3. Kojem gradu ili općini pripadate?

- a) Cviljane
- b) Hrvace
- c) Kijevo
- d) Knin
- e) Otok
- f) Sinj
- g) Trilj
- h) Vrlika

4. Živate li od rođenja u istom gradu / naselju?

DA – NE

5. Namjeravate li u razdoblju koje predstoji ostati u tom području barem sljedećih 3 godine?

DA – NE

6. Koji je Vaš najviši obrazovni stupanj (škola završena redovno ili izvanredno)?

- a) Bez završene osnovne škole
- b) Završena osnovna škola
- c) Završena srednja škola
- d) Fakultet i više

7. Jeste li vlasnik ili član OPG-a?

DA – NE

8. Što za Vas znači Dinara? / Na što Vas Dinara asocira?

UPUTA U sljedećem bloku prvih nekoliko pitanja odnose se na Vaše stavove o bioraznolikosti i Dinari općenito. Molimo Vas da odaberete jedan odgovor u svakom pitanju koje najbolje opisuje Vaše stavove i mišljenja

1. Na skali od 1 do 6 procijenite koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Tvrđnja	U potpunosti se ne slažem		Niti se slažem niti se ne slažem		U potpunosti se slažem	
	1	2	3	4	5	6
1. Travnjaci doprinose bioraznolikosti Dinare.	1	2	3	4	5	6
2. Dinara ima potencijal za bavljenje stočarstvom.	1	2	3	4	5	6

3.	Teme o biološkoj raznolikosti su dovoljno prisutne u medijima.	1	2	3	4	5	6
4.	Dinara ima potencijal za turizam.	1	2	3	4	5	6
5.	Biološka raznolikost ima utjecaj na ljudsko zdravlje i kvalitetu života.	1	2	3	4	5	6
6.	Trenutno stanje biološke raznolikosti na području Dinare je zadovoljavajuće.	1	2	3	4	5	6
7.	Dinara ima potencijal za proizvodnju meda.	1	2	3	4	5	6
8.	Držanje stoke na ispaši doprinosi biološkoj raznolikosti.	1	2	3	4	5	6
9.	Dinara ima potencijal za domaću proizvodnju.	1	2	3	4	5	6
10.	Dinara ima potencijal za rekreaciju.	1	2	3	4	5	6
11.	Dinara ima kulturnu vrijednost.	1	2	3	4	5	6

2. Prema Vašem mišljenju u kojoj mjeri sljedeće aktivnosti utječu na biološku raznolikost Dinare?

Aktivnosti	Uopće ne utječu	Mali utjecaj	Srednji utjecaj	Velik utjecaj	Izrazito velik utjecaj	Ne znam
1. Industrijska poljoprivreda.	1	2	3	4	5	6
2. Gnojiva i pesticidi	1	2	3	4	5	6
3. Zarastanje travnjaka	1	2	3	4	5	6
4. Ljudsko djelovanje	1	2	3	4	5	6
5. Požari	1	2	3	4	5	6
6. Klimatske promjene	1	2	3	4	5	6

3. Prema Vašem mišljenju u kojoj mjeri navedene pojave narušavaju kvalitetu Vaše sredine?

Pojave	Uopće ne utječu	Mali utjecaj	Srednji utjecaj	Velik utjecaj	Izrazito velik utjecaj	Ne znam
1. Prometna povezanost	1	2	3	4	5	6
2. Slaba infrastruktura	1	2	3	4	5	6
3. Siromašno tlo	1	2	3	4	5	6
4. Učestalost kiša	1	2	3	4	5	6
5. Duga razdoblja suše	1	2	3	4	5	6
6. Temperaturne promjene	1	2	3	4	5	6
7. Štete o divljih životinja	1	2	3	4	5	6

4. Kako se informirate o temama iz područja zaštite prirode? Molim Vas da odaberete pojmove sa liste koji se odnose na vas. U srednju kućicu stavite oznaku X na odabrane pojmove koje koristite pri informiranju, a u desnu kućicu navedite imena medija koje koristite. Npr. Ako koristite novine, upišite imena novina koje čitate.

Odnosi se na mene

Navedite koje

Novine		
Web portali		
TV vijesti i emisije		
Dokumentarni filmovi		
Radio		
Društvene mreže		
Usmenim putem		
Preko lokalnih zajednica		
Drugo		

5. Ocijenite u kolikoj mjeri imate povjerenje u navedene institucije kada je u pitanju zaštita prirode.

Institucije	Nemam povjerenja	Donekle nemam povjerenja	Ne mogu procijeniti	Donekle imam povjerenja	U potpunosti im vjerujem
1. Jedinice lokalne samouprave	1	2	3	4	5
2. Ministarstvo poljoprivrede	1	2	3	4	5
3. Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima	1	2	3	4	5
4. Udruge za zaštitu prirode	1	2	3	4	5
5. Institucije Europske unije	1	2	3	4	5
6. Lovačke udruge	1	2	3	4	5
7. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike	1	2	3	4	5

6. Molimo Vas procijenite na skali od 1 do 6 koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama.

Tvrdnja	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	Ne znam
Dinara mi pruža prostor za sport i rekreaciju.	1	2	3	4	5	6
Dinara mi pruža prostor za druženje s prijateljima i rodbinom.	1	2	3	4	5	6
Dinaru smatram neizostavnim dijelom svoje kulturne baštine.	1	2	3	4	5	6
Uz pojedine lokalitete na Dinari vežu me tradicionalni običaji.	1	2	3	4	5	6
Boravak na Dinari doprinosi mom duševnom i fizičkom zdravlju.	1	2	3	4	5	6
Dinara me ispunjava mirom, pruža mi spokoj te omogućava da 'napunim baterije'.	1	2	3	4	5	6
Na Dinari pronalazim nadahnuće - motivi Dinare privlače se kroz moj kreativni ili umjetnički izričaj.	1	2	3	4	5	6
Ljepota pojedinih dinarskih lokaliteta; zvukova, boje i mirisa; te osjećaj divljine ostaju dugo u sjećanju.	1	2	3	4	5	6
Dinara, odnosno pojedini lokaliteti i/ili uz njih vezane aktivnosti, dio su mog identiteta.	1	2	3	4	5	6

Osjećam povezanost s dinarskim krajolikom - masivima i zaravnima, kanjonima i poljima.	1	2	3	4	5	6
Dinara mi daje osjećaj pripadnosti.	1	2	3	4	5	6
Dinara je važna za moju duhovnost.	1	2	3	4	5	6
Dinara za mene ima simbolično značenje.	1	2	3	4	5	6
Dinaru treba očuvati za buduće generacije.	1	2	3	4	5	6

Ukoliko biste voljeli štogod nadodati (pojasniti), molimo dopišite ovdje :

---

7. Kako doživljavate stočarstvo? Molimo vas da u svakom redu odaberete jedan odgovor koji najbolje opisuje Vaše mišljenje.

	U potpunosti	Uglavnom	Djelomično	Neutralno	Djelomično	Uglavnom	U potpunosti	
Zastarjelo	-3	-2	-1	0	1	2	3	Moderno
Neisplativo	-3	-2	-1	0	1	2	3	Isplativo
Neprilačno	-3	-2	-1	0	1	2	3	Privlačno

8. Označite koji tip stočarstva podržavate na području Dinare?

- Uzgoj stoke na pašnjacima
- Uzgoj stoke u stajama
- oboje
- Ni jedno ni drugo
- Ne mogu procijeniti

9. Jeste li ikad razmišljali baviti se stočarstvom?

- Da
- Ne
- Već se bavim

Ako je vaš odgovor Ne, molimo Vas napišite zašto?

---

10. Jeste li ikad razmišljali baviti se pčelarstvom?

- Da
- Ne
- Već se bavim

Ako je vaš odgovor Ne, molimo Vas napišite zašto?

---

11. Smatrate li da je zarastanje travnjaka problem? DA - NE

12. Smatrate li da travnjake treba obnoviti? DA - NE

13. Molimo Vas ocijenite u kojoj mjeri podržavate navedene načine za obnovu travnjaka:

Način	Uopće ne podržavam	Uglavnom ne podržavam	Niti podržavam niti ne podržavam	Uglavnom podržavam	U potpunosti podržavam	Ne znam
Ručno uklanjanje zarasle vegetacije	1	2	3	4	5	6
Ispaša	1	2	3	4	5	6
Kontrolirano propisano paljenje	1	2	3	4	5	6

14. Procijenite važnost sljedećih kriterija kod donošenja odluka pri kupnji hrane.

Kriterij	Uopće mi nije važno	Uglavnom mi nije važno	Niti mi je važno niti mi nije važno	Uglavnom mi je važno	U potpunosti mi je važno	Ne znam
1. Porijeklo iz geografski poznatog područja	1	2	3	4	5	6
2. Poštivanje znanja i lokalne tradicije	1	2	3	4	5	6
3. Etikete koje osiguravaju kvalitetu proizvoda	1	2	3	4	5	6
4. Osobno poznavanje proizvođača	1	2	3	4	5	6

15. Jeste li spremni platiti više za proizvode lokalne proizvodnje?

- a) Da
- b) Kupovao/la bih takve proizvode, ali su skupi
- c) Ne
- d) Nisam siguran/na

16. Procijenite koliko ste prema Vašem mišljenju zadovoljni dostupnošću domaćih proizvoda s područja Dinare.

	Uopće nisam zadovoljan	Nisam zadovoljan	Niti sam zadovoljan/niti nisam zadovoljan/na	Zadovoljan sam	U potpunosti sam zadovoljan	Ne mogu procijeniti
1. Ponuda na lokalnim tržnicama	1	2	3	4	5	6
2. Ponuda u trgovinama	1	2	3	4	5	6
3. Ponuda putem interneta	1	2	3	4	5	6
4. Ponuda na kućnom pragu proizvođača	1	2	3	4	5	6

DIO PITANJA O PROJEKTU "DINARA BACK TO LIFE"

UPUTA Ovim blokom ispitat će se Vaši stavovi i informiranost o projektu "Dinara back to LIFE".

Projekt "Dinara back to LIFE" započeo je u siječnju 2020. godine na području Dinare. Cilj projekta je kroz akcije restauracije zaraslih travnjaka, edukacije lokalnog stanovništva te poticanja održivog gospodarstva pozitivno utjecati na biološku raznolikost područja Dinare i rijeke Cetine u NATURA 2000 područjima. Projektom se dugoročno planira stvoriti pozitivno ozračje za održivo korištenje prirodnog resursa te profitabilno bavljenje stočarstvom i pčelarstvom.

1. Jeste li čuli za projekt "Dinara back to LIFE"?

- a) Čuo sam, ali me ne zanima
- b) Čuo sam i zanima me
- c) Nisam čuo/la, ali me zanima
- d) Nisam čuo/la i ne zanima me

2. Kako ste čuli za projekt "Dinara back to LIFE"? Molim Vas da odaberete pojmove sa liste koji se odnose na vas. U srednju kućicu stavite oznaku X na odabrane pojmove koje koristite pri informiranju, a u desnu kućicu navedite imena medija koje koristite. Npr. Ako koristite novine, upišite imena novina koje čitate.

	Odnosi se na mene	Navedite koje
Novine		
Web portali		
TV vijesti i emisije		
Dokumentarni filmovi		
Radio		
Društvene mreže		
Usmenim putem		
Preko lokalnih zajednica		
Drugo		

3. Ako ste čuli za projekt "Dinara back to LIFE", što mislite o njemu?

- a) Podržavam takav projekt
- b) Ne podržavam takav projekt
- c) Ne zanima me projekt
- d) Ne znam

4. Ako je vaš odgovor na prethodno pitanje bio „Ne podržavam takav projekt“, možete li ukratko navesti svoje razloge?

---

5. Ako je vaš odgovor bio "Podržavam takav projekt", koliko ste zainteresirani za projekt?
Zaokružite ono što se odnosi na Vas.

- a) Pratit ću projektne aktivnosti putem medijskih kanala (TV, radio, portali, novine).
- b) Pratit ću projektne aktivnosti putem službenih kanala projekta i aktivno sudjelovati komentiranjem ili postavljanjem upita.
- c) Pratit ću projektne aktivnosti putem službenih kanala projekta, ali neću aktivno sudjelovati komentiranjem ili postavljanjem upita.
- d) Nisam zainteresiran pratiti projektne aktivnosti.
- e) Zainteresiran sam za edukativne radionice.
- f) Zainteresiran sam za izložbe i kreativan sadržaj projekta.
- g) Ništa od navedenog.
- h) Drugo: _____

6. Ukoliko ima još nešto što biste voljeli nadodati, napišite ispod.

Zahvaljujemo!

5. REZULTATI

U sljedećem dijelu redosljedom su navedeni odgovori na pitanja i njihovi postotni udjeli. Tijekom ispitivanja ukupno su anketirana 404 ispitanika, a njihov udio prema pripadnosti jedinicima lokalne samouprave je sljedeći: 149 u Sinju, 104 u Kninu, 51 u Trilju, 35 u Otoku, 28 u Hrvacama, 27 u Vrlici, 6 u Kijevu i 4 u Civljanima (postotci navedeni u Tab. 2.). Zbog potreba analize obrazovna struktura ispitanika razvrstana je u tri skupine: 1. završena osnovna škola, 2. završena srednja škola i 3. završena viša škola ili fakultet. Najveći dio ispitanih završio je srednju školu (65%), najmanje osnovnu školu (5%), dok je zastupljenost visokoobrazovanih očekivano blago viša nego što je to slučaj u ukupnoj populaciji (30%). Dobna struktura ispitanika prati stvarno stanje uz nešto veću zastupljenost mlađih dobnih skupina. U spolnoj strukturi ispitanika prevladavaju muškarci sa 50,2% (203 od 404 ispitanih).

Tablica 2 Socio-demografska obilježja ispitanika (N=404)

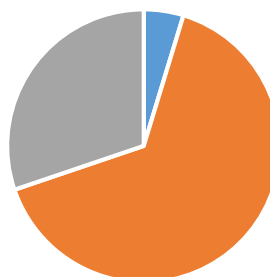
obilježje	broj ispitanika (404)	udio
spol		
muškarci	203	50,2%
žene	201	49,8%
dobna skupina		
18-29	99	24,5%
30-39	102	25,2%
40-49	92	22,8%
50-59	66	16,3%
60-69	36	8,9%
70-79	8	2,0%
>80	1	0,2%
pripadnost jedinicama lokalne samouprave		
Civljane	4	1,0%
Hrvace	28	6,9%
Kijevo	6	1,5%
Knin	104	25,7%
Otok	35	8,7%
Sinj	149	36,9%
Trilj	51	12,6%
Vrlika	27	6,7%
najviši obrazovni stupanj		
osnovna škola	19	4,7%
srednja škola	263	65,1%
fakultet i više	122	30,2%

Spolna struktura ispitanika

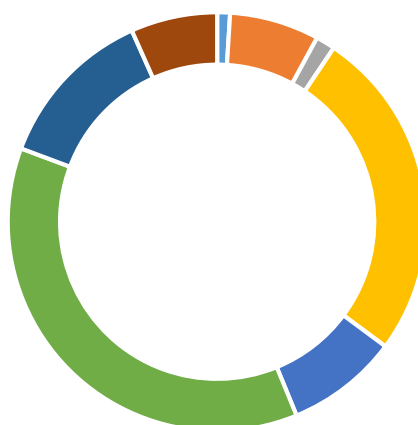
■ muškarci ■ žene

Obrazovna struktura ispitanika

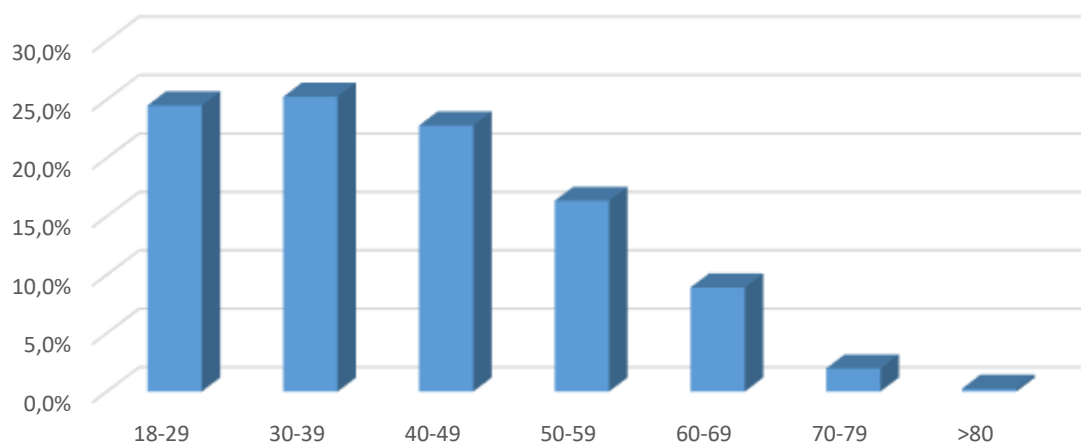
■ osnovna škola ■ srednja škola ■ fakultet i više

Udio ispitanika prema JLS

■ Civljane ■ Hrvace ■ Kijevo ■ Knin ■ Otok ■ Sinj ■ Trilj ■ Vrlika

Dobna struktura ispitanika

U prvom bloku pitanja ispitanicima je ponuđen niz od 11 izjavnih rečenica koje se odnose na stavove o bioraznolikosti i proizvodnim potencijalima Dinare. Moguće je bilo odabrati jedan odgovor u svakom pitanju koji najbolje opisuje stavove i mišljenja ispitanika.

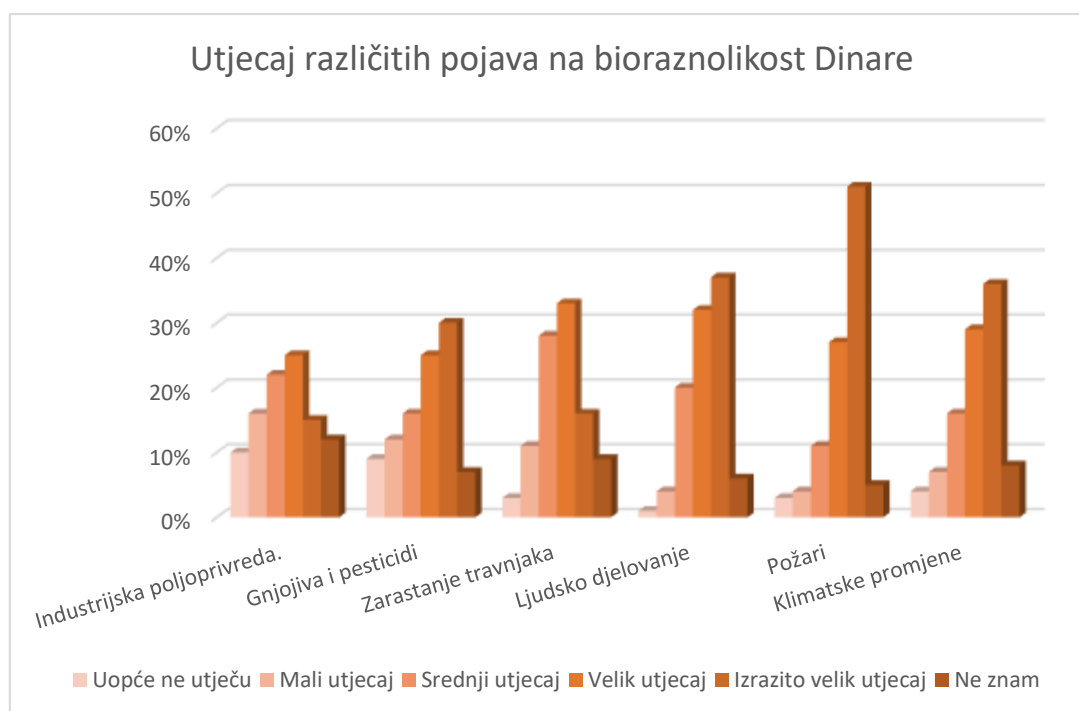
Tablica 3 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o bioraznolikosti i potencijalima Dinare (N=404)

1.	Tvrdnja	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	Ne znam
1.	Travnjaci doprinose biološkoj raznolikosti Dinare.	5%	0%	5%	36%	50%	3%
2.	Dinara ima potencijal za bavljenje stočarstvom.	5%	1%	4%	34%	48%	7%
3.	Teme o biološkoj raznolikosti su dovoljno prisutne u medijima.	11%	48%	20%	11%	5%	4%
4.	Dinara ima potencijal za turizam.	3%	1%	4%	28%	59%	4%
5.	Biološka raznolikost ima utjecaj na ljudsko zdravlje i kvalitetu života.	3%	1%	8%	24%	59%	5%
6.	Trenutno stanje biološke raznolikosti na području Dinare je zadovoljavajuće.	3%	8%	24%	31%	19%	15%
7.	Dinara ima potencijal za proizvodnju meda.	3%	1%	5%	27%	55%	8%
8.	Držanje stoke na ispaši doprinosi biološkoj raznolikosti.	3%	2%	7%	32%	47%	8%
9.	Dinara ima potencijal za domaću proizvodnju.	3%	2%	6%	28%	54%	6%
10.	Dinara ima potencijal za rekreaciju.	4%	0%	4%	24%	64%	4%
11.	Dinara ima kulturnu vrijednost.	3%	3%	7%	25%	53%	8%

U drugom bloku pitanja ispitanici su odabirali u kojoj mjeri različite aktivnosti i pojave utječu na biološku raznolikost Dinare.

Tablica 4 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o utjecaju aktivnosti i pojava na bioraznolikost Dinare (N=404)

2.	Tvrdnja	Uopće ne utječe	Mali utjecaj	Srednji utjecaj	Velik utjecaj	Izrazito velik utjecaj	Ne znam
1.	Industrijska poljoprivreda.	10%	16%	22%	25%	15%	12%
2.	Gnojiva i pesticidi	9%	12%	16%	25%	30%	7%
3.	Zarastanje travnjaka	3%	11%	28%	33%	16%	9%
4.	Ljudsko djelovanje	1%	4%	20%	32%	37%	6%
5.	Požari	3%	4%	11%	27%	51%	5%
6.	Klimatske promjene	4%	7%	16%	29%	36%	8%

U trećem bloku pitanja ispitanici su procjenjivali mogući utjecaj različitih faktora na kvalitetu njihove životne sredine.

Tablica 5 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o utjecaju faktora na kvalitetu životne sredine (N=404)

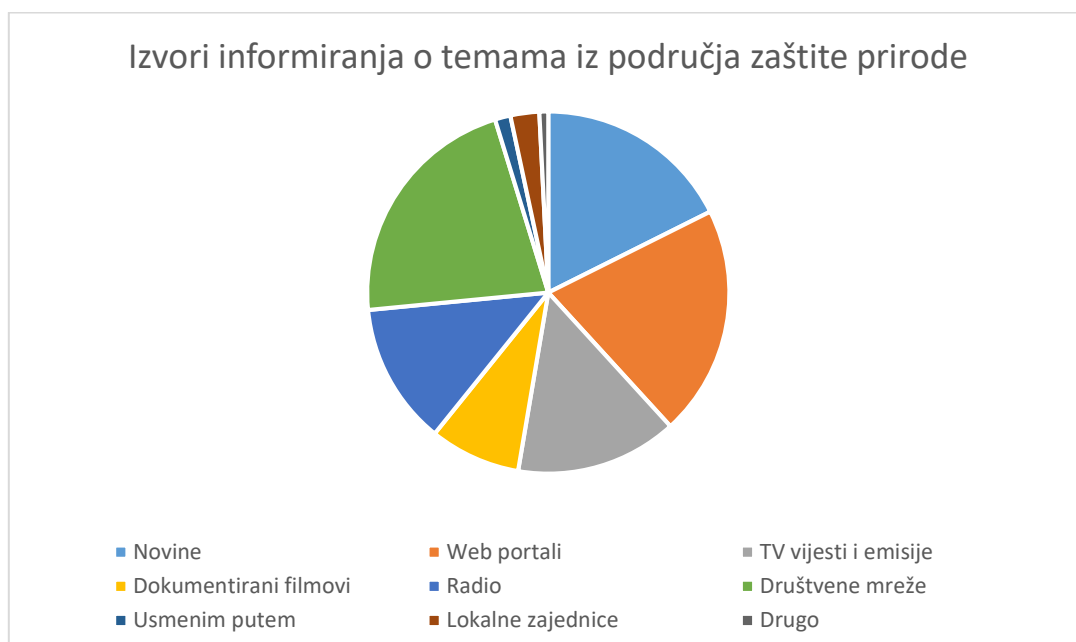
3.	Tvrdnja	Uopće ne utječe	Mali utjecaj	Srednji utjecaj	Velik utjecaj	Izrazito velik utjecaj	Ne znam
1.	Prometna povezanost	9%	15%	25%	33%	14%	3%
2.	Slaba infrastruktura	5%	9%	27%	36%	20%	3%
3.	Siromašno tlo	11%	20%	30%	24%	8%	7%
4.	Učestalost kiša	13%	26%	29%	20%	6%	7%
5.	Duga razdoblja suše	5%	12%	29%	33%	17%	5%
6.	Temperaturne promjene	3%	11%	28%	34%	20%	5%
7.	Štete od divljih životinja	19%	29%	25%	12%	8%	6%

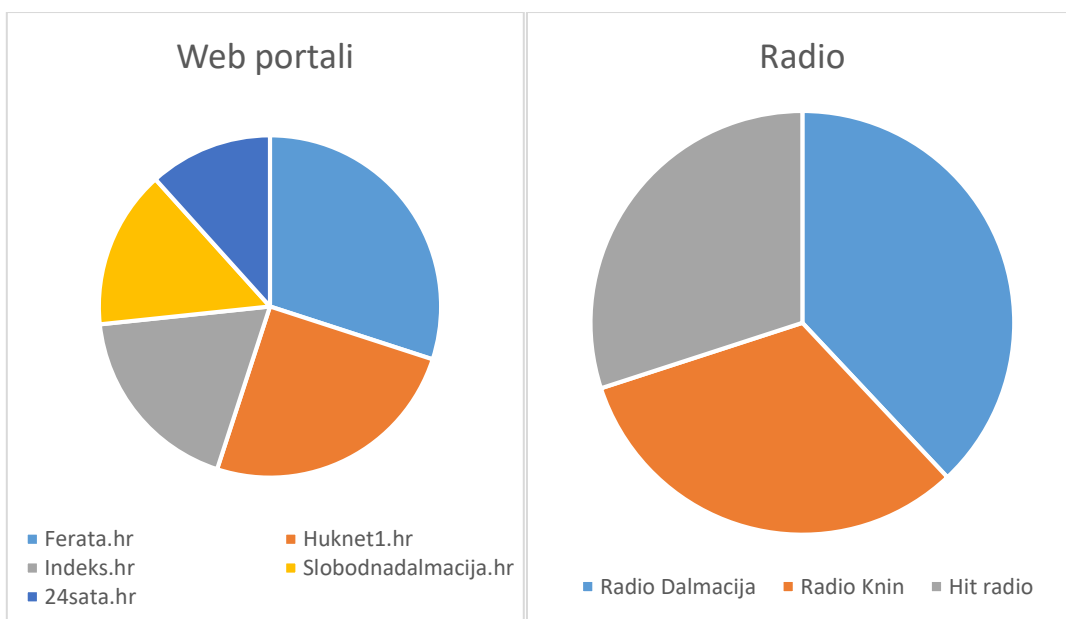
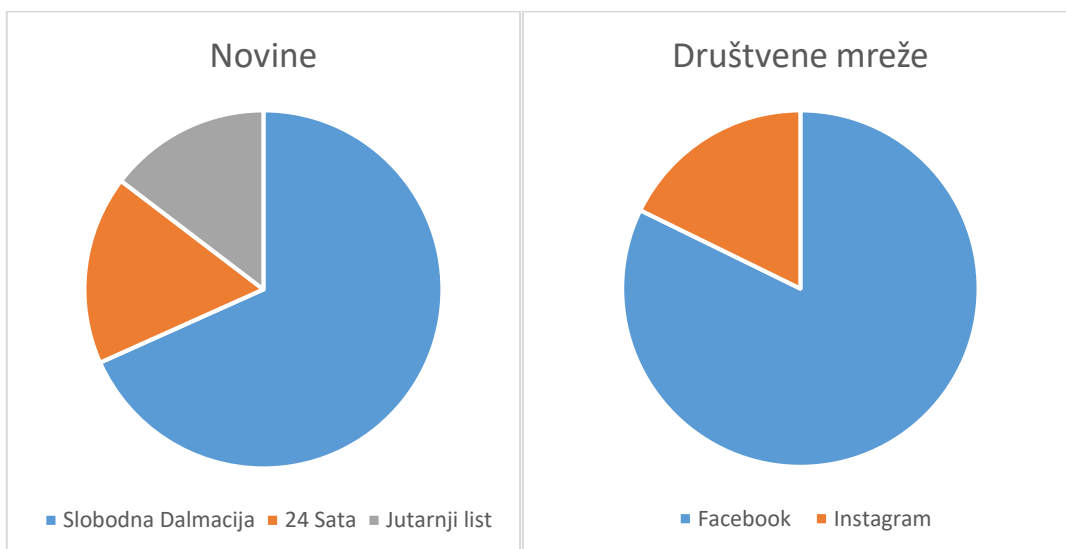

Na 4. pitanje o načinu informiranja o temama iz područja zaštite prirode ispitanici su imali mogućnost označiti način informiranja i konkretni izvor. Tablično i grafički su prikazani udjeli pojedinih načina informiranja te najčešći izvori informiranja iz kategorija: novine, radio, web portali i društvene mreže.

Tablica 6 Najčešći navedeni izvori informiranja ispitanika o temama zaštite prirode

4. Kako se informirate o temama iz područja zaštite prirode?				
Novine	Web portali	TV emisije	Radio	Društvene mreže
Slobodna Dalmacija (56)	Ferata.hr (18)	Plodovi zemlje (9)	Radio Dalmacija (19)	Facebook (88)
24 Sata (14)	Huknet1.hr (15)		Radio Knin (16)	Instagram (19)
Jutarnji (12)	Index.hr (11)		Hit radio (15)	
	Slobodna Dalmacija (9)			
	24 Sata (7)			
27%	19%	3%	16%	35%

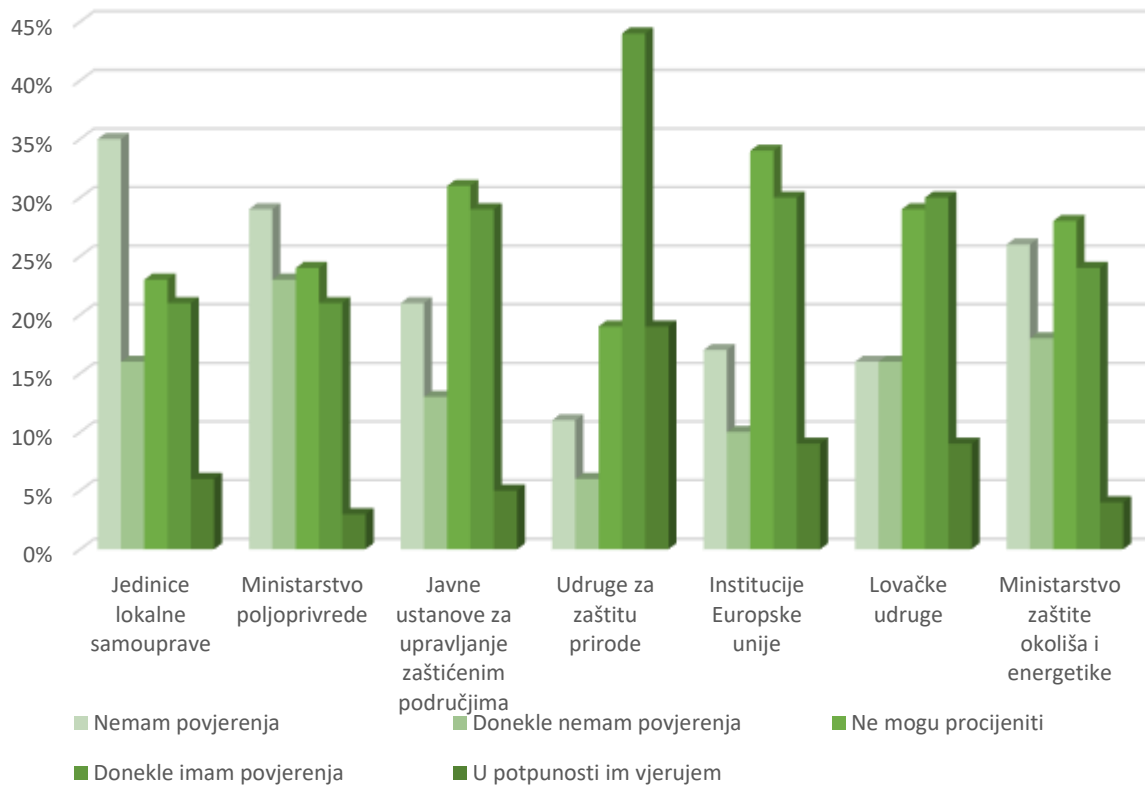

U 5. pitanju ispitanici su izrazili u kolikoj mjeri imaju povjerenje u navedene institucije kada je u pitanju zaštita prirode.

Tablica 7 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o razini povjerenja u institucije i udruge (N=404)

5.	Tvrdnja	Nemam povjerenja	Donekle nemam povjerenja	Ne mogu procijeniti	Donekle imam povjerenja	U potpunosti im vjerujem
1.	Jedinice lokalne samouprave	35%	16%	23%	21%	6%
2.	Ministarstvo poljoprivrede	29%	23%	24%	21%	3%
3.	Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima	21%	13%	31%	29%	5%
4.	Udruge za zaštitu prirode	11%	6%	19%	44%	19%
5.	Institucije Europske unije	17%	10%	34%	30%	9%
6.	Lovačke udruge	16%	16%	29%	30%	9%
7.	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike	26%	18%	28%	24%	4%

Povjerenje u institucije kada je u pitanju zaštita prirode

U 6. bloku pitanja ispitanicima je ponuđen niz od 14 izjavnih rečenica koje se odnose na stavove i mišljenja o rekreativnim i kulturnim potencijalima i percepciji Dinare. Moguće je bilo odabrati jedan odgovor u svakom pitanju koji najbolje opisuje stavove i mišljenja ispitanika.

Tablica 8 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o rekreativnim i kulturnim potencijalima i percepciji Dinare (N=404)

6. Tvrdnja		U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	Ne znam
1.	Dinara mi pruža prostor za sport i rekreaciju.	2%	1%	5%	39%	49%	3%
2.	Dinara mi pruža prostor za druženje s prijateljima i rodbinom.	2%	1%	6%	36%	52%	3%
3.	Dinaru smatram neizostavnim dijelom svoje kulturne baštine.	1%	3%	9%	28%	55%	3%
4.	Uz pojedine lokalitete na Dinari vežu me tradicionalni običaji.	2%	10%	17%	27%	37%	7%
5.	Boravak na Dinari doprinosi mom duševnom i fizičkom zdravlju.	2%	1%	7%	26%	60%	3%
6.	Dinara me ispunjava mirom, pruža mi spokoj te omogućava da 'napunim baterije'.	2%	1%	7%	25%	61%	4%
7.	Na Dinari pronalazim nadahnuće - motivi Dinare provlače se kroz moj kreativni ili umjetnički izričaj.	3%	4%	20%	24%	40%	9%
8.	Ljepota pojedinih dinarskih lokaliteta; zvukova, boja i mirisa; te osjećaj divljine ostaju dugo u sjećanju.	2%	1%	11%	23%	60%	3%
9.	Dinara, odnosno pojedini lokaliteti i/ili uz njih vezane aktivnosti, dio su mog identiteta.	2%	5%	19%	28%	41%	5%

10.	Osjećam povezanost s dinarskim krajolikom - masivima i zaravnima, kanjonima i poljima.	3%	5%	14%	29%	45%	4%
11.	Dinara mi daje osjećaj pripadnosti.	2%	5%	11%	34%	45%	4%
12.	Dinara je važna za moju duhovnost.	4%	8%	14%	29%	39%	6%
13.	Dinara za mene ima simbolično značenje.	3%	4%	12%	30%	45%	6%
14.	Dinaru treba očuvati za buduće generacije.	1%	1%	2%	13%	76%	6%

Tablica 9 Komentari ispitanika o rekreativnim i kulturnim potencijalima i percepciji Dinare

Bez ljudskog utjecaja molim (vjetroelektrane)

Čuvati je! Posebno izvore uz nju. Kontrolirati izgradnju privatnih objekata na Dinari i uz izvore

Dinara je moćna planina koju treba poštivati

Dinara je priroda u kojoj se čovjek osjeća ugodno

Dinara se najviše nalazi na području Grada Vrlike - sjedište parka prirode Dinara treba biti u Vrlici

Dinaridski tip čovjeka, tisućljetne tradicije

Dinaru treba zaštititi kao prirodno dobro za nas i sve buduće generacije.

Izgradnja bilog puta na Dinari. Zato što ga nema.

Neka živi vječno

Nisam upoznata sa temom vezanom za Dinaru

Planina je izvor života, mene opušta

Područje Dinare i Kamešnice potrebno je zaštititi od lošeg utjecaja čovjeka, teških strojeva i svega što narušava njenu prirodnu ravnotežu

Previše nebitnih pitanja

Prostor izrazite ljepote, identitet Cetinskoga kraja

Raj za brdski biciklizam

Sačuvati od devastacije

Slabe ceste

Tek nedavno sam posjetila Dinaru, oduševljena sam mirom i spokojem koji sam osjetila, ali moje istraživanje Dinare tek počinje.

Treba napraviti izletišta da školska djeca obavezno posjete Dinaru i Krčić

Veća osvještenost lokalnih zajednica o važnosti prirode

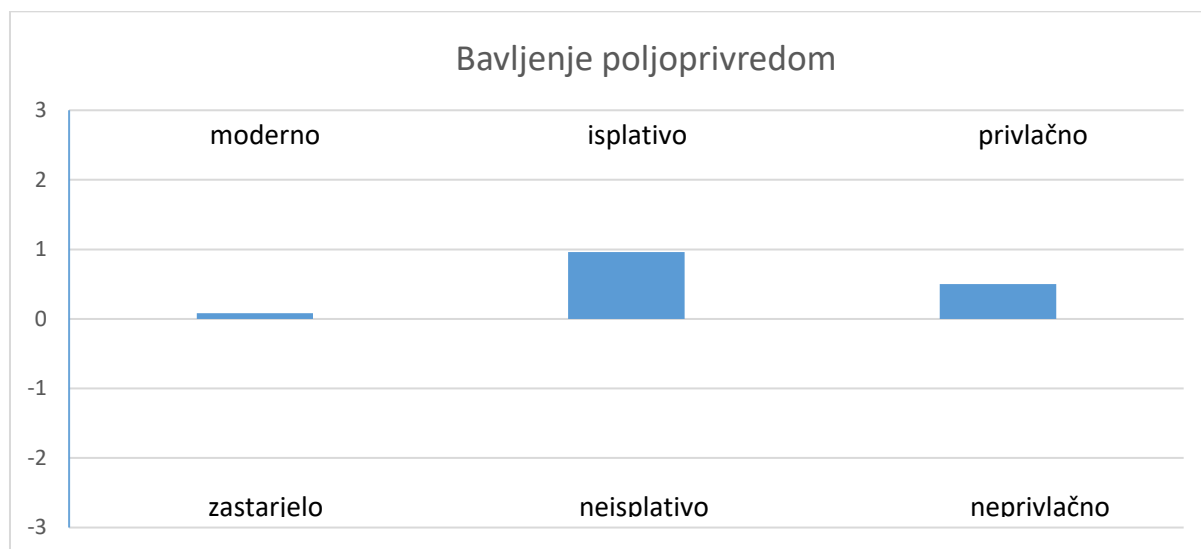
Životinje čuvaju prirodu, ugledajmo se na njih

U 7. pitanju ispitanicima su ponuđena tri para suprotnih pridjeva vezanih uz percepciju poljoprivrede na skali od 7 mogućih stupnjeva (od -3 za ekstremno negativan doživljaj, do +3 za ekstremno pozitivan doživljaj). U tablici je prikazana srednja vrijednost svakog pitanja.

Tablica 10 Prosječna ocjena slaganja ispitanika s tvrdnjama o doživljaju stočarstva (N=404)

7. Kako doživljavate stočarstvo? (skala -3 do +3)		
Zastarjelo	0,08	Moderno
Neisplativo	0,96	Isplativo
Neprivlačno	0,50	Privlačno

Pitanje br. 8 odnosilo se na tip uzgoja stoke koji ispitanici podržavaju na području Dinare. Ponuđeni odgovori sadržavali su ekstenzivni i intenzivni tip uzgoja stoke, kombinaciju istih i ni jedan od tipova.

Tablica 11 Postotak podrške različitim tipovima stočarstva na području Dinare (N=404)

8. Koji tip stočarstva podržavate na području Dinare?	
Uzgoj stoke na pašnjacima	59%
Uzgoj stoke u stajama	1%
Oboje	32%
Ni jedno ni drugo	1%
Ne mogu procijeniti	7%

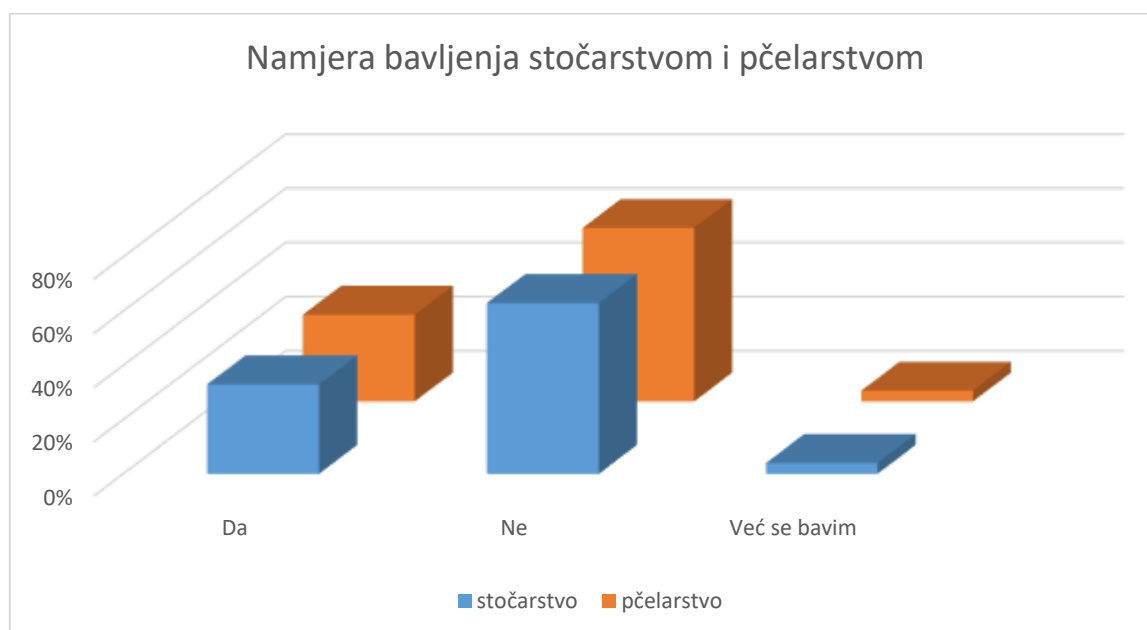
U 9. i 10. pitanju ispitivao se interes lokalnog stanovništva za bavljenje stočarstvom i pčelarstvom.

Tablica 12 Interes ispitanika za bavljenje stočarstvom (N=404)

9. Jeste li ikad razmišljali baviti se stočarstvom?	
Da	33%
Ne	63%
Već se bavim	4%

Tablica 13 Interes ispitanika za bavljenje pčelarstvom (N=404)

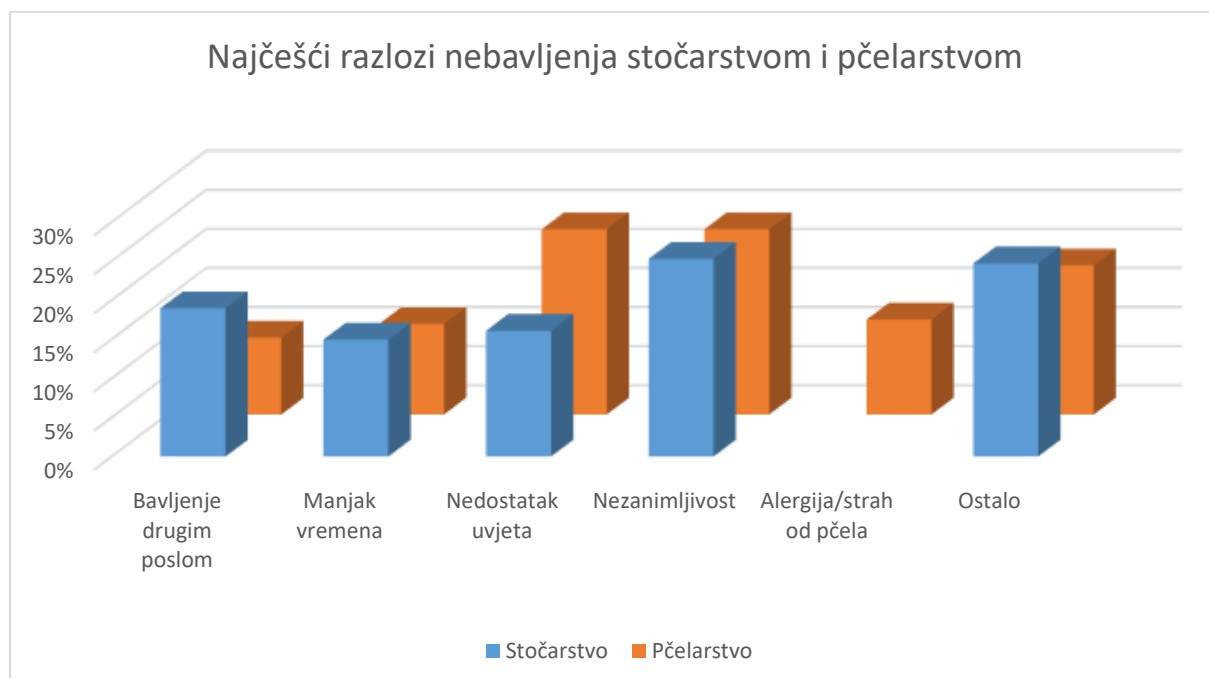
10. Jeste li ikad razmišljali baviti se pčelarstvom?	
Da	32%
Ne	64%
Već se bavim	4%

U pitanjima br. 9 i 10. ispitanicima je bilo ponuđeno navesti razlog zbog kojeg ne razmišljaju o bavljenju stočarstvom i pčelarstvom. Ukupno 173 razloga zbog jednostavnosti prikaza razvrstani su u pet glavnih kategorija.

Tablica 14 Najčešći navedeni razlozi nebavljenja stočarstvom i pčelarstvom (N=173)

razlog	stočarstvo	pčelarstvo
Bavljenje drugim poslom	19%	10%
Manjak vremena	15%	12%
Nedostatak uvjeta	16%	24%
Nezanimljivost	25%	24%
Alergija/strah od pčela	/	12%
Ostalo	25%	19%

11. i 12. pitanje odnosilo se na percepciju problema zarastanja travnjaka i njihove obnove.

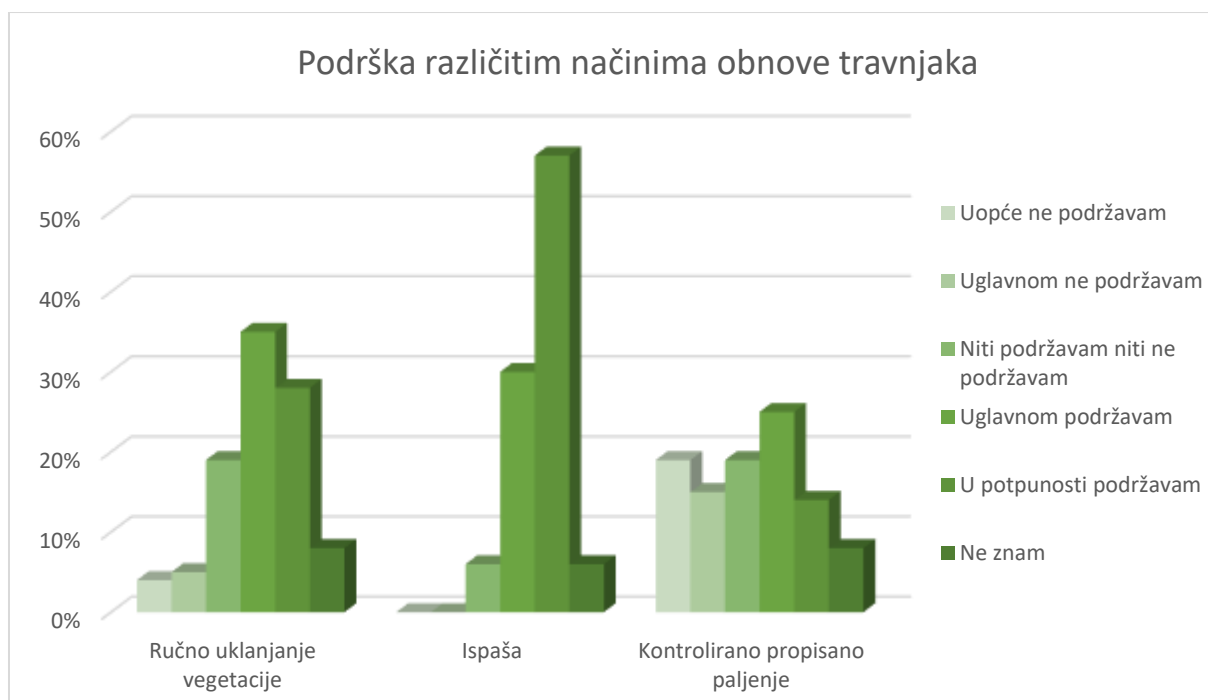
Tablica 15 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o zarastanju travnjaka (N=404)

	Da	Ne
11. Smatrate li da je zarastanje travnjaka problem?	80%	20%
12. Smatrate li da travnjake treba obnoviti?	94%	6%

U 13. pitanju ispitanici su na skali od 5 stupnjeva izjašnjavali svoj stav o podršci pojedinim načinima obnove travnjaka.

Tablica 16 Postotak slaganja ispitanika s različitim načinima obnove travnjaka (N=404)

13.	Tvrdnja	Uopće ne podržavam	Uglavnom ne podržavam	Niti podržavam niti ne podržavam	Uglavnom podržavam	U potpunosti podržavam	Ne znam
1.	Ručno uklanjanje vegetacije	4%	5%	19%	35%	28%	8%
2.	Ispaša	0%	0%	6%	30%	57%	6%
3.	Kontrolirano propisano paljenje	19%	15%	19%	25%	14%	8%

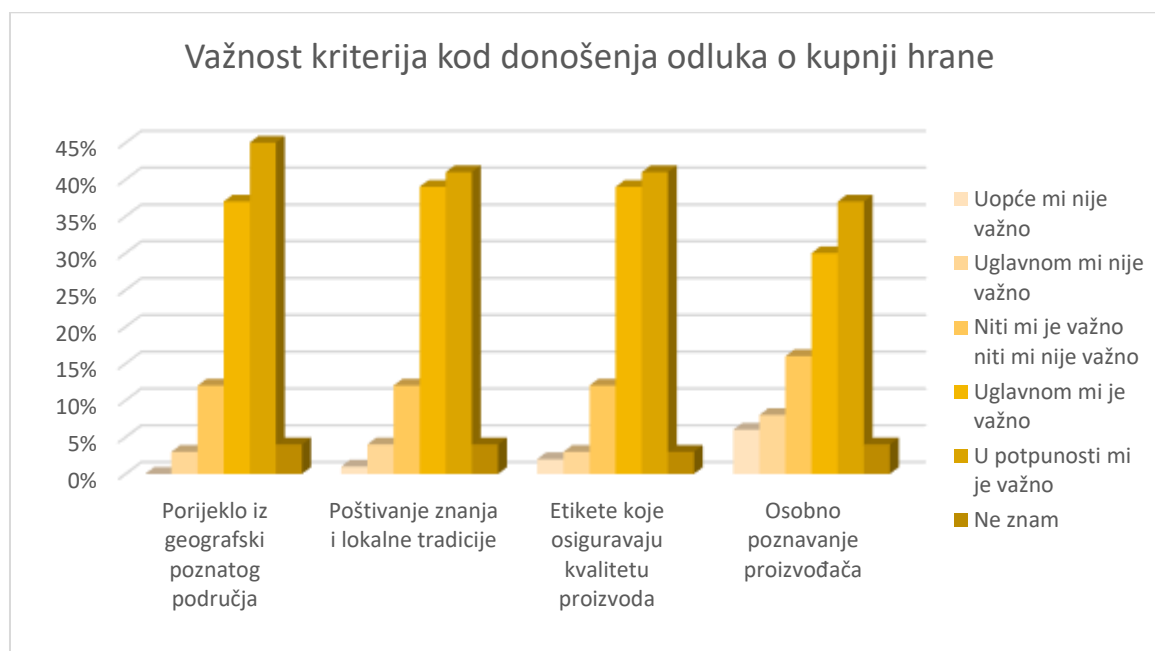

Dio projektnih aktivnosti bavit će se promocijom lokalnih proizvođača (stočara i pčelara). Ispitanicima su ponuđena četiri kriterija koja mogu utjecati na odluku o kupnji proizvoda. Ocjenjivali su važnost pojedinih kriterija na skali od 1 do 5.

Tablica 17 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o važnosti kriterija kod donošenja odluka pri kupnji hrane (N=404)

14.	Tvrdnja	Uopće mi nije važno	Uglavnom mi nije važno	Niti mi je važno niti mi nije važno	Uglavnom mi je važno	U potpunosti mi je važno	Ne znam
1.	Porijeklo iz geografski poznatog područja	0%	3%	12%	37%	45%	4%
2.	Poštivanje znanja i lokalne tradicije	1%	4%	12%	39%	41%	4%
3.	Etikete koje osiguravaju kvalitetu proizvoda	2%	3%	12%	39%	41%	3%
4.	Osobno poznavanje proizvođača	6%	8%	16%	30%	37%	4%

U 15. pitanju istraživalo se koliko ispitanici preferiraju proizvode lokalnog porijekla u odnosu na ostale, unatoč razlici u cijeni.

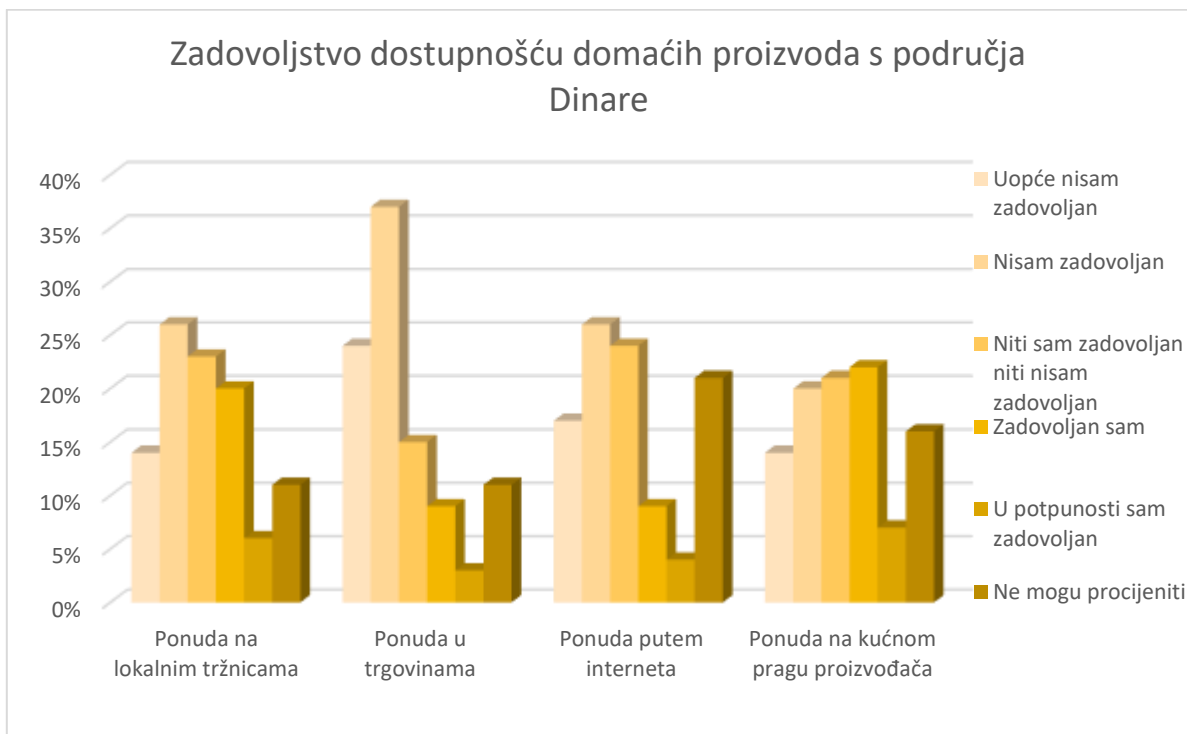
Tablica 18 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o navikama pri kupnji lokalnih proizvoda (N=404)

15. Jeste li spremni platiti više za proizvode lokalne proizvodnje?	
Da	80%
Kupovao bih takve proizvode, ali su skupi	11%
Ne	2%
Nisam siguran	7%

16. pitanje sadržava četiri različite razine ponuda domaćih proizvoda, a ispitanici su iskazivali vlastitu razinu zadovoljstva s istima.

Tablica 19 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o dostupnosti domaćih proizvoda s područja Dinare (N=404)

16.	Procijenite koliko ste prema Vašem mišljenju zadovoljni dostupnošću domaćih proizvoda s područja Dinare.	Uopće nisam zadovoljan	Nisam zadovoljan	Niti sam zadovoljan niti nisam zadovoljan	Zadovoljan sam	U potpunosti sam zadovoljan	Ne mogu procijeniti
1.	Ponuda na lokalnim tržnicama	14%	26%	23%	20%	6%	11%
2.	Ponuda u trgovinama	24%	37%	15%	9%	3%	11%
3.	Ponuda putem interneta	17%	26%	24%	9%	4%	21%
4.	Ponuda na kućnom pragu proizvođača	14%	20%	21%	22%	7%	16%

Posljednji blok pitanja odnosio se na vidljivost projekta, podršku i interes za različite oblike sudjelovanja. Pitanjima br. 17 i 18. željeli smo doznati da li su i na koji način ispitanici čuli za sami projekt. U slučaju da su ispitanici čuli za projekt, navodili su način i konkretni izvor informiranja te podržavaju li projekt ili ne. Oni ispitanici koji ne podržavaju projekt imali su priliku dodatno pojasniti svoje razloge u komentarima, kao i ostali ispitanici koji su izrazili podršku projektu.

Tablica 20 Postotak informiranosti ispitanika o projektu (N=404)

17. Jeste li čuli za projekt "Dinara back to LIFE"?	
Čuo sam, ali me ne zanima	5%
Čuo sam i zanima me	39%
Nisam čuo, ali me zanima	48%
Nisam čuo i ne zanima me	7%

Tablica 21 Najčešći navedeni izvori informiranja ispitanika o projektu

18. Kako ste čuli za projekt "Dinara back to LIFE"?			
Novine	Web portali	Radio	Društvene mreže
Slobodna Dalmacija (18)	Ferata.hr (16)	Hit radio (7)	Facebook (43)
	Huknet1.hr (9)	Radio Knin (7)	Instagram (3)

Tablica 22 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o podršci projektu (N=179)

19. Ako ste čuli za projekt "Dinara back to LIFE", što mislite o njemu?	
Podržavam	91%
Ne podržavam	2%
Ne zanima me	2%
Ne znam	6%

Tablica 23 Komentari ispitanika koji ne podržavaju projekt

Premalo slobode a previše režiranih stvari! Pustite prirodu na miru, pustite stoku gore neka pase.

Jer mi se može

Tablica 24 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o načinu sudjelovanja u projektu (N=163)

21. Ako podržavate projekt, koliko ste zainteresirani za sudjelovanje?

Pratit ću projektne aktivnosti putem medijskih kanala (TV, radio, portali, novine).	48%
Pratit ću projektne aktivnosti putem službenih kanala projekta i aktivno sudjelovati komentiranjem ili postavljanjem upita.	13%
Pratit ću projektne aktivnosti putem službenih kanala projekta, ali neću aktivno sudjelovati komentiranjem ili postavljanjem upita.	10%
Nisam zainteresiran pratiti projektne aktivnosti.	1%
Zainteresiran sam za edukativne radionice.	14%
Zainteresiran sam za izložbe i kreativan sadržaj projekta.	14%
Ništa od navedenog.	1%

Tablica 25 Komentari ispitanika koji podržavaju projekt

Čitajući vaša pitanja stekla sam dojam da ne poznajete Dinaru

---

Bilo bi izvrsno da projekt uspije!

Čuvajmo, bogatimo našu Dinaru, njeno prirodno okruženje.

Čuvajte Dinaru kao oči u glavi!

Čuvajte nam Dinaru

Daj Bože da se projekt ostvari

Daj vratite je kakva je bila ima 100 godina

Dinara je naša hraniteljica i ljudi sa Dinare su dobri. Treba poticati mlade na povratak u ovo područje

---

Dinara je naše blago!

Dinara je pluća Dalmacije! Sačuvajmo je za slijedeće generacije

---

Dok god vojska vježba na Dinari, od Dinare nema ništa

Drago mi je da mladi misle na prirodu i čuvaju je.

Duga anketa i ništa nećete sa ovakvim pitanjima postić da nešto više saznate

---

Hvala Vam

Jako dobra ideja za očuvanje prirode. U potpunosti podržavam ovu akciju.

Kupite mi zrakoplov i znat ću više

Nadam se da će te ovim projektom uspjeti oživiti naš kraj, pružiti bolje mogućnosti mladima i da nećemo bježati od rodne grude nego joj se vraćati.

Naše planine treba čuvati jer su prirodno i nacionalno blago

Prirodu treba sačuvati i držati se svih ekoloških stvari

Projekt je potreban zbog korištenja resursa Dinare, osobito u stočarstvu, turizmu i rekreaciji

---

Projekte trebaju voditi stručnjaci, a ne politički i drugi uhljebi

---

Promjenite predsjednika PD "Brezovac". Ja gore idem 20 godina i sramota je da se rampa stavila ispred doma za njega i njegove prijatelje, samo da im nitko ne smeta.

S poštovanjem, ing.lovstva i zaštite prirode (podaci spremljeni)

Samo da bude u skladu s prirodom

Samo naprid!

Samo naprijed - čuvajmo prirodu, ona nadahnjuje

Smatram da stočarstvo treba poticati ali i pustiti stoku da sama brsti i pročišćava zarasle površine

---

Sritno!

Svaki pokušaj zadržavanja postojećih i doseljavanja novih ljudi zbog posla u područje Dalmatinske zagore, kao i zaštita i pametno upravljanje prirodnim ljepotama i resursima Dalm. Zagore i Dinare je hvalevrijedan potez i ja ga podržavam.

Svaki projekt očuvanja prirode i poticanja razvoja ovog kraja je hvale vrijedan ali uz savjetovanje sa lokalnim stanovništvom koje obitava u ovom kraju

---

Sve što koristi prirodi i ljudima koji obitavaju, iskoristiti prirodne resurse za dobrobit ljudi i zajednice

---

Što je sa sredstvima od EU za infrastrukturu (kanalizaciju) o kojima se već dugo priča???

Temelj oživljavanja bilo kojeg područja koje je dugo neaktivno mora biti rješavanje imovinsko pravnih odnosa

---

Triba radit, rad oslobađa

U pitanju br.3 vam fali Vrlika, a najveći dio Dinare teritorijalno pripada Vrlici što mi je sad poljuljalo sliku o vama

---

Više informacija lokalnom stanovništvu

Volio bih da bude više izvorne i domaće hrane

Zajedničkim naporom vratiti život na Dinaru

Zaštita i ostalih lokaliteta prirodnih prostora

Zaštitite i očuvajte naše prirodne ljepote koje su ne samo lijepe nego i korisne. Očuvajmo našu prirodu zbog života novih naraštaja.

Žao mi je što se do sada slabo vodi računa za zaštitu naše ljepote. Pogledajte samo izgrađenu kuću uz Vukovića vrelo iz kojega piju vodu ljudi od Knina do Hrvaca!

Želim vam sreću u ovom projektu da uspijete

---

6. ZAKLJUČAK

Ispitivanje stavova i znanja javnosti o bioraznolikosti Dinare provedeno je u sklopu projekta Dinara back to LIFE. Cilj istraživanja bio je prikupiti mišljenja i znanja javnosti o temama bioraznolikosti Dinare, percepciji stočarstva i pčelarstva, održivog razvoja i prihvaćenosti projekta.

Istraživanje je provedeno metodom anketiranja na području gradova Sinja, Knina, Vrlike i Trilja, te općina Hrvace, Otok, Kijevo i Civljane, gdje je ispitano ukupno 404 nasumično odabranih osoba. Anketiranje su provodili zaposlenik LAG-a „Cetinska krajina“ i ugovoreni vanjski ispitivač tijekom lipnja i srpnja 2020. koristeći instrument upitnika.

Primjećeno je da ispitanici percipiraju kulturni i rekreacijski potencijal Dinare, te ju prepoznaju kao potencijal za bavljenje stočarstvom, pčelarstvom, i turizmom. Pri ocjenjivanju trenutnog stanja, 50% ispitanika se uglavnom ili u potpunosti slaže da je stanje bioraznolikosti na Dinari zadovoljavajuće, a njih 86% se uglavnom ili u potpunosti slaže da travnjaci doprinose bioraznolikosti Dinare. Prema mišljenju ispitanika, na biološku raznolikost Dinare najviše utječu požari (51%) i ljudsko djelovanje (37%).

O temama zaštite prirode, najveći dio ispitanika informira se putem društvenih mreža (35%, najviše Facebook), novina (27%, najviše Slobodna Dalmacija) i web portala (19%, najviše Ferata.hr).

Na temu institucija kada je u pitanju zaštita prirode, najveći dio ispitanika nema povjerenja prema jedinicama lokalne samouprave (35% uopće nema povjerenja), Ministarstvu poljoprivrede (29% uopće nema povjerenja) i Ministarstvu zaštite okoliša i energetike (26% uopće nema povjerenja). S druge strane, najviše povjerenja iskazano je prema udrugama za zaštitu prirode (19% ispitanika u potpunosti ima povjerenja).

Ispitanici doživljavaju stočarstvo kao djelomično privlačno (srednja ocjena na skali od -3 do +3: 0,5), niti zastarjelo niti moderno (srednja ocjena na skali od -3 do +3: 0,1), no uglavnom isplativo zanimanje (srednja ocjena na skali od -3 do +3: 0,9). Između intenzivnog i ekstenzivnog stočarstva, veći broj ispitanika (59%) daje prednost ekstenzivnom stočarstvu,

njih 32% podržava i ekstenzivni i intenzivni uzgoj stoke. 63% ispitanika nekada je razmišljalo o tome da se započnu baviti stočarstvom, a sličan broj (64%) je razmišljao o bavljenju pčelarstvom. Najčešći razlozi zbog kojih se ispitanici nisu odlučili za bavljenje stočarstvom su nezanimljivost (25%) i bavljenje drugim poslom (19%), a za pčelarstvo nezanimljivost (24%) i nedostatak uvjeta (24%).

Zarastanje travnjaka kao problem doživljava 80% ispitanika, a 94% se slaže da je zarasle travnjake potrebno obnoviti. Kod odabira metoda za obnovu travnjaka, 87% ispitanih uglavnom ili u potpunosti podržava metodu ispaše a 63% ručnog uklanjanja vegetacije. Metodu kontroliranog propisnog paljenja veći dio ispitanika uopće i uglavnom ne podržava (34%).

44% ispitanika čulo je za projekt prije sudjelovanja u ispitivanju, a od čega 91% njih podržava projekt. Najveći dio komentara pozitivne je i konstruktivne prirode. Ispitanici koji podržavaju projekt uglavnom namjeravaju pratiti aktivnosti putem medijskih kanala (48%), a aktivno sudjelovati namjerava njih 13%.

Ispitivanje će se ponoviti u posljednjoj godini projekta, koristeći isti upitnik, čime će se jasno procijeniti učinak projekta u pogledu promjena stavova i znanja lokalnog stanovništva.

7. POPIS TABLICA

Tablica 1 Uzorak broja ispitanika prema zastupljenosti broja kućanstava pojedine JLS u ukupnom broju kućanstava projektnog područja	4
Tablica 2 Socio-demografska obilježja ispitanika (N=404)	15
Tablica 3 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o bioraznolikosti i potencijalima Dinare (N=404).....	17
Tablica 4 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o utjecaju aktivnosti i pojava na bioraznolikost Dinare (N=404)	18
Tablica 5 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o utjecaju faktora na kvalitetu životne sredine (N=404).....	19
Tablica 6 Najčešći navedeni izvori informiranja ispitanika o temama zaštite prirode	20
Tablica 7 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o razini povjerenja u institucije i udruge (N=404).....	22
Tablica 8 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o rekreativnim i kulturnim potencijalima i percepciji Dinare (N=404).....	24
Tablica 9 Komentari ispitanika o rekreativnim i kulturnim potencijalima i percepciji Dinare	25
Tablica 10 Prosječna ocjena slaganja ispitanika s tvrdnjama o doživljaju stočarstva (N=404).....	27
Tablica 11 Postotak podrške različitim tipovima stočarstva na području Dinare (N=404).....	28
Tablica 12 Interes ispitanika za bavljenje stočarstvom (N=404)	29
Tablica 13 Interes ispitanika za bavljenje pčelarstvom (N=404).....	29
Tablica 14 Najčešći navedeni razlozi nebavljenja stočarstvom i pčelarstvom (N=173)	30
Tablica 15 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o zarastanju travnjaka (N=404)	31
Tablica 16 Postotak slaganja ispitanika s različitim načinima obnove travnjaka (N=404).....	31
Tablica 17 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o važnosti kriterija kod donošenja odluka pri kupnji hrane (N=404).....	33
Tablica 18 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o navikama pri kupnji lokalnih proizvoda (N=404).....	34
Tablica 19 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o dostupnosti domaćih proizvoda s područja Dinare (N=404).....	34
Tablica 20 Postotak informiranosti ispitanika o projektu (N=404).....	35
Tablica 21 Najčešći navedeni izvori informiranja ispitanika o projektu	36
Tablica 22 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o podršci projektu (N=179)	36
Tablica 23 Komentari ispitanika koji ne podržavaju projekt.....	36
Tablica 24 Postotak slaganja ispitanika s tvrdnjama o načinu sudjelovanja u projektu (N=163)	37
Tablica 25 Komentari ispitanika koji podržavaju projekt	38

Partneri na projektu

Udruga Biom

Hrvatske šume d.o.o.

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

Lokalna akcijska grupa "Cetinska krajina"

Su-financijeri **Dinara back to LIFE** projekta

LIFE program Europske unije

Ured za udruge Republike Hrvatske

Projekt Dinara back to LIFE – “Management planning and restoration of Dinara dry grasslands to save biodiversity and support sustainable development” je sufinanciran sredstvima LIFE Programa Europske unije pod brojem ugovora LIFE18 NAT/HR/000847.

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Republike Hrvatske.